

**MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE
UNIVERSITATEA „1 DECEMBRIE 1918” DIN ALBA IULIA
Școala Doctorală de Contabilitate**

**TEZĂ DE DOCTORAT
REZUMAT**

Conducător de doctorat:

Prof. univ. dr. NICOLAE TODEA

Drd. CRISTINA-VALERIA LASLO

**Alba Iulia
2020**

**MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE
UNIVERSITATEA „1 DECEMBRIE 1918” DIN ALBA IULIA
Școala Doctorală de Contabilitate**

**NECESITATEA ȘI POSIBILITĂȚI DE
PERFEȚIONARE A NORMELOR CONTABILE
PENTRU IMM-URI**

Conducător de doctorat:

Prof. univ. dr. NICOLAE TODEA

Drd. CRISTINA-VALERIA LASLO

**Alba Iulia
2020**

CUPRINS

Cuprinsul tezei de doctorat	4
Abrevieri	8
Introducere	9
<i>Contextul actual al cercetării</i>	9
<i>Importanța temei și motivația realizării cercetării</i>	10
<i>Obiectivele lucrării de cercetare</i>	12
<i>Ipotezele cercetării</i>	13
<i>Stadiul actual al cunoașterii</i>	14
Metodologia cercetării aplicată în cadrul lucrării	16
Concluzii generale, sinteza principalelor capitole de doctorat, contribuții proprii, limite și perspective ale cercetării	18
Bibliografie	28

Cuvinte cheie: întreprinderi mici și mijlocii, norme contabile specifice, situații financiare, utilizatorii informațiilor contabile, nevoile informaționale ale utilizatorilor informațiilor economico-financiare, impozitarea entităților economice, certificarea informației contabile, raportul cost-beneficiu al normelor contabile.

CUPRINSUL TEZEI DE DOCTORAT

ABREVIERI.....	6
LISTA TABELELOR.....	7
LISTĂ GRAFICE.....	8
INTRODUCERE.....	10
Contextul actual al cercetării.....	10
Importanța și motivația realizării cercetării.....	11
Obiectivele lucrării de cercetare.....	13
Ipotezele cercetării.....	14
Stadiul actual al cunoașterii.....	15
METODOLOGIA CERCETĂRII APLICATĂ ÎN CADRUL	
LUCRĂRII.....	17
CAPITOLUL 1. ASPECTE PRIVIND REGLEMENTĂRILE	
CONTABILE ȘI APLICABILITATEA ACESTORA.....	19
1.1.Importanța contabilității ca reflectare a imaginii activității economice	19
1.2.Repere istorice a evoluției contabilității.....	21
1.3.Normalizarea contabilă în plan internațional.....	24
1.3.1. Istoricul normalizării contabile în plan internațional.....	24
1.3.2. Cadrul conceptual al normalizării contabile.....	25
1.3.3. Dispozitivele normalizării contabile.....	27
1.3.4.Scopul normalizării contabile.....	27
1.4. Impactul globalizării economiei asupra contabilității.....	29
1.4.1. Cauze și exemple ale diferențelor sistemelor contabile la nivel	
internațional.....	30
1.4.2. Premisele internaționalizării normelor contabile.....	32
1.4.3. Asemănări și deosebiri între principalele sisteme contabile.....	34
1.5. Concluzii preliminare.....	35

CAPITOLUL 2. PRODUCȚIA DE INFORMAȚIE CONTABILĂ - ÎNTRU COST ȘI OPORTUNITATE.....	37
2.1. Utilizatorii informațiilor contabile	37
2.2. Calitățile indispensabile ale informației contabile	41
2.3. Informația contabilă - de la producător de informații la utilizatorul acesteia.....	45
2.4. Certificarea informației contabile	46
2.5. Concluzii preliminare.....	52
CAPITOLUL 3. ROLUL ÎNTRREPRINDERILOR MICI ȘI MIJLOCII ÎN CADRUL ECONOMIEI ROMÂNEȘTI ȘI UE.....	53
3.1. Conceptul de întreprinderi mici și mijlocii.....	53
3.2. Caracteristicile întreprinderilor mici și mijlocii.....	58
3.3 Spre norme contabile specifice întreprinderilor mici și mijlocii.....	60
3.4. Nevoile informaționale ale întreprinderilor mici și mijlocii.....	70
3.5. Obiectivele rapoartelor financiare ale IMM-urilor.....	73
3.6. Concluzii preliminare.....	85
CAPITOLUL 4. ANALIZA INFORMAȚIILOR CONTABILE PRIN PRISMA SIMPLIFICĂRII NORMELOR CONTABILE PENTRU IMM-URI.....	86
4.1. Abordări conceptuale și particularități ale analizei informațiilor contabile	86
4.2. Forme ale analizei informațiilor	88
4.3. Abordare metodologică generală în analiza informațiilor.....	90
4.4. Analiză financiară.....	92
4.4.1. Obiectivele și scopul analizei.....	92
4.4.2. Calcularea fluxurilor financiare.....	94
4.4.3. Perioada de referință.....	94
4.4.4. Rata financiară de actualizare.....	95
4.4.5. Analiza profitabilității.....	96
4.5. Analiza economică.....	96
4.5.1. Obiectivele și scopul analizei.....	96
4.5.2. Prețurile de contabilitate trebuie să includă prețurile directe.....	97
4.5.3. Integrarea externalităților.....	97

4.5.4. Analiza de risc și sensibilitate.....	98
4.6. Analiza cost-beneficiu a proiectelor.....	98
4.7. Concluzii preliminare.....	106

CAPITOLUL 5. RELAȚIA CONTABILITATE-FISCALITATE ȘI EFECTUL ACESTEIA ÎN DOMENIUL NORMELOR

CONTABILE.....	108
5.1. Actualități și perspective în relația contabilitate – fiscalitate.....	108
5.2. Temei juridic și considerații privind impozitarea entităților economice.....	116
5.3. Impozitele amânate în aprecierea normelor contabile românești.....	118
5.4. Impozitul pe profit amânat în viziunea Codului fiscal.....	119
5.5. Aspecte ale impozitării privind IMM-urile.....	119
5.6. Definierea bazei de impunere în cazul întreprinderilor mici și mijlocii.....	122
5.7. Abordări ale regulilor de distribuire a bazei de impozitare.....	123
5.8. Viziunea europeană asupra impozitării corporațiilor.....	133
5.9. Dificultățile de determinare și colectare a taxelor în afara propriei jurisdicții.....	135
5.10. Impozitul perceput societăților transnaționale	135
5.11. Concluzii preliminare.....	136

CAPITOLUL 6. STUDIU CANTITATIV ȘI INTERPRETATIV PRIVIND „NECESITATEA ȘI POSIBILITĂȚI DE PERFEȚIONARE A NORMELOR CONTABILE PENTRU ÎNTREPRINDERI MICI ȘI MIJLOCII”.....

6.1. Metodologia cercetării având ca fundament chestionarul.....	138
6.2. Motivarea opțiunii pentru procedeul de studiu ales.....	139
6.3. Ipotezele studiului.....	139
6.4. Descrierea scopului obiectivelor chestionarului.....	139
6.5. Elaborarea și structura chestionarului.....	140
6.6. Procesul de administrare a chestionarului.....	142
6.6.1. Alegerea eșantionului.....	142
6.6.2. Transmiterea chestionarului.....	142
6.6.3. Recepționarea răspunsurilor.....	143

6.7. Interpretarea rezultatelor	144
6.8. Concluzii preliminare.....	165
CONCLUZII GENERALE, CONTRIBUȚII PROPRII, LIMITE ȘI PERSPECTIVE ALE CERCETĂRII.....	168
BIBLIOGRAFIE.....	179
ANEXE.....	186

ABREVIERI

AICPA – American Institute of Certified Public Accounts

ANAF – Agenția Națională de Administrare Fiscală

ASB – Accounting Standing Boards

CE – Comisia Europeană

FAF – Financial Accounting Foundation

FASAC – Financial Accounting Standards Advisory Council

FASB – Financial Accounting Standards Boards

FMAC – Comisia Contabilității financiare și de gestiune – Financial and Management Accounting
Comitee

IAS – Standardele Internaționale de Contabilitate

IASB – International Accounting Standards Boards

IASC – Comitetul de elaborare a Standardelor Internaționale de Contabilitate

IASC – Comitetul de elaborare a Standardelor Internaționale de Contabilitate

IFAC – Federația Internațională a Experților Contabili

IFRIC – International Financial Reporting Interpretation Comitee

IFRS – Standardele Internaționale de Raportare Financiară

IFRS – Standardele Internaționale de Raportare Financiară

IMM – Întreprinderi mici și mijlocii

IMM – Întreprinderi mici și mijlocii

PCG – Plan contabil general

SIC – Standing Interpretation Comitee

SUA – Statele Unite ale Americii

SUA – Statele Unite ale Americii

UE – Uniunea Europeană

UE – Uniunea Europeană

UK – Marea Britanie și Irlanda

UK – Marea Britanie și Irlanda

US GAAP – Generally Accepted Accounting Principles

US GAAP – Generally Accepted Accounting Principles

INTRODUCERE

Contextul actual al cercetării

De la începuturile consemnării informațiilor rolul acestora a fost recunoscut de toată lumea. Mai ales, atunci când informațiile sunt utile pentru activitățile celor care le primesc. Într-o asemenea ipostază se află informațiile economice. Acestea sunt culese, prelucrate, stocate și transmise preponderent de către contabilitate. În această calitate contabilitatea a fost și este supusă permanent unor reguli, norme și procedee care să ducă la obținerea unor informații cât mai relevante.

Dezvoltarea economică inițială împreună cu globalizarea piețelor economice și financiare au dus la creșterea complexității sistemelor informaționale, inclusiv a contabilității. La acestea se adaugă în ultimii ani consecințele crizelor mondiale economice care au generat noi riscuri, ce pot fi stăpânite prin informații. De asemenea, relația dintre contabilitate și fiscalitate a constituit și constituie una din cele mai sensibile și controversate probleme tratate în reglementările contabile și fiscale. Contabilitatea trebuie să fie condusă pe baza propriilor principii, fără a fi denaturată de ajustările excepționale de valoare exclusiv în scop fiscal. Pentru atingerea acestui deziderat contabilitatea trebuie să fie deconectată de fiscalitate. Ea trebuie să prezinte imaginea activității economice desfășurate, a situației entităților, în timp ce fiscalitatea trebuie să prezinte masa impozabilă a veniturilor, profitului, etc. Este adevărat, nu se poate întocmi o declarație fiscală fără apelarea la informațiile contabile, dar asta nu înseamnă că, contabilitatea trebuie să fie doar în slujba fiscalității.

Multitudinea de norme și reglementări contabile pe de-o parte necesare, pot conduce la supraîncărcarea activităților unor entități economice. Este cazul mai ales pentru entitățile economice mici cuprinse generic în categoria întreprinderilor mici și mijlocii.

Unele propuneri de simplificare se regăsesc în Strategia Europa 2020¹ care dorește crearea unui singur cadru normativ care să cuprindă întregul univers antreprenorial. Armonizarea și simplificările contabile ar trebui să fie aplicabile și în scopuri fiscale, împiedicând statele membre să solicite furnizarea de informații suplimentare în vederea colectării impozitelor. De asemenea băncile ar trebui sensibilizate cu privire la aceste modificări și posibilitatea de a-și adapta metodele de analiză la noile reguli de întocmire a situațiilor financiare, evitându-se necesitatea furnizării de informații suplimentare.

¹ Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, C 181/84/ 21.06.2012

Comitetul Economic și Social European consideră că nu se poate aștepta ca simplificarea situațiilor financiare să constituie, în sine, un stimulent pentru crearea de întreprinderi și pentru îmbunătățirea mediului de faceri. Acest obiectiv va putea fi atins cu certitudine numai prin adoptarea simultană a altor măsuri de stimulare a creșterii economice.

Indiferent de măsurile luate privind simplificarea situațiilor financiare, acestea trebuie să permită reducerea costurilor administrative și de oportunitate, atât umane cât și financiare, să constituie un mijloc de a disponibiliza resurse care vor putea fi utilizate în domeniile activității întreprinderilor.

Întreprinderile mici și mijlocii, conform reglementărilor naționale, elaborează și situații financiare care nu au caracter obligatoriu. Astfel, atât situația modificării capitalurilor proprii cât și situația fluxurilor de trezorerie pot fi prezentate simplificat.

Obiectivul principal al rapoartelor financiare este de a îndeplini nevoile informaționale ale utilizatorilor în luarea unor decizii optime economice.

Utilizatorii sunt alcătuiți din grupuri de persoane care au scopuri variate. Aceștia doresc să aibă acces la informațiile particulare care variază în funcție de tipul deciziei de luat, de mărimea capitalurilor angajate, de durata investiției, de interesele pe care le apără, de scopul pe care îl urmăresc, de „gustul” pentru risc, de competențele și aptitudinile lor. În aceste circumstanțe, putem aprecia corect afirmația potrivit căreia „scopul contabilității nu este un mod unic de a se constitui într-o memorie a operațiilor întreprinderii și într-un mijloc de calcul periodic al unui indicator de performanță economică a întreprinderii, rezultatul”.

În mod special trebuie avute în vedere necesitățile investitorilor și finanțatorilor. Ori, din acest punct de vedere, rapoartele financiare cerute de normele legale nu satisfac întotdeauna. Deci, demersul de simplificare a prelucrărilor contabile și a prezentării rapoartelor financiare trebuie să urmărească realizarea unui echilibru între cerințele utilizatorilor pe de-o parte și supraîncărcarea activităților din cadrul firmelor.

Importanța și motivația realizării cercetării

Întreprinderile mici și mijlocii sunt cele care contribuie în cea mai mare măsură la creșterea economică, la îmbunătățirea funcționării pieței unice, la crearea de locuri de muncă, inovare, la facilitarea și promovarea investițiilor și comerțului transfrontalier.

Existența IMM-urilor este necesară pentru funcționarea cât mai armonioasă a economiei moderne, acestea fiind prezente aproape în toate sectoarele economice și adaptându-se mult mai ușor schimbărilor survenite în condițiile economice și sociale.

Pentru majoritatea întreprinderilor mici, întocmirea situațiilor financiare continuă să fie privită ca o simplă obligație impusă prin lege în beneficiul administrației fiscale. Această abordare poate fi explicată prin dimensiunea redusă a întreprinderii, care face dificilă angajarea unor contabili interni și poate avea ca rezultat informarea insuficientă a altor categorii de utilizatori. Consolidarea unor inițiative de formare și sensibilizare a întreprinzătorilor în vederea interpretării informațiilor disponibile care i-ar putea ajuta să evite anumite greșeli cauzate de abordarea pur intuitivă a managementului sunt necesare. De asemenea, formarea personalului din firmele de contabilitate în domeniul actualizărilor disponibile, în care sunt întocmite majoritatea situațiilor financiare ale întreprinderilor mici și mijlocii trebuie stimulată. Dacă în materie de drept, societățile comerciale ar trebui să beneficieze de măsuri de simplificare, în ceea ce privește domeniul contabilității și al auditului s-a considerat că ar trebui să se pună accent pe reducerea costurilor administrative pentru IMM-uri, societăți pentru care aceste costuri sunt prea ridicate. Datorită acestor factori contextuali și a altor factori pe care îi voi prezenta pe parcursul acestui proiect de cercetare, demersul științific este să fundamentăm *necesitatea și posibilitățile de perfecționare a normelor contabile pentru întreprinderile mici și mijlocii*. De altfel acesta constituie obiectivul principal al cercetării doctorale.

Având ca punct de pornire necesitatea incontestabilă a contabilității pentru activitatea economică, ca furnizare de informații dar și faptul că uneori costurile generate de obținerea informațiilor sunt prea ridicate, în mod specific trebuie avute în vedere necesitățile investitorilor și finanțatorilor. Ori, din acest punct de vedere rapoartele financiare cerute de normele legale nu satisfac întotdeauna cerințele. Deci, domeniul de simplificare a prelucrărilor contabile și a prezentării rapoartelor financiare trebuie să urmărească dezideratul unui echilibru între cerințele utilizatorilor pe de-o parte și supraîncărcarea activităților din cadrul firmelor. Identificând diferențele principalelor sisteme contabile și impactul globalizării economiei, am observat și analizat realitatea istorică ireversibilă și continuă, proces real, aplicabil sistemului economic universal sub toate aspectele implicate de producție, cercetare, distribuire sau alte elemente ale activității economico-sociale mondiale. Globalizarea funcționează în interesul comunității internaționale, prin emergența noilor teorii și modele asociate dezvoltării, în cadrul cărora informația și cunoașterea ocupă poziții centrale.

În literatura de specialitate sunt prevăzute mai multe revizuri asupra aspectelor legislative și nu numai, pe care le-am analizat și dezbătut pe parcursul conținutului acestui proiect.

Pentru a evidenția noutatea temei propuse, am analizat particularitățile normelor contabile ale întreprinderilor mici și mijlocii. Pe baza acestei analize am ajuns la concluzia că ea este

necesară. În primul rând, este necesară revizuirea legislației în domeniu, cu implicarea tuturor celor direct afectați, care pot veni cu exemple concrete de situații cu care se confruntă, pentru a elimina blocajele și neînțelegerile legislative. Perioada de timp necesară revizuirii trebuie scurtată la maximum, iar aspectele stabilite trebuie menținute astfel, ambele cerințe permit menținerea productibilității legislative atât de necesare pentru mediul de afaceri. În același timp, menținerea unei legislații la un nivel de complexitate cât mai scăzut este de dorit pentru a încuraja dezvoltarea afacerilor în orice domeniu de activitate. Efectuând o analiză a informațiilor contabile prin prisma simplificării normelor contabile pentru IMM-uri, am constatat că realizarea acestui proiect ar constitui un beneficiu net pentru societate.

Pe de altă parte, auditul ar trebui să corespundă condițiilor și necesităților IMM-urilor și a utilizatorilor situațiilor lor financiare. Chiar dacă auditarea financiară este necesară pentru IMM-uri numai în vederea obținerii unor fonduri europene rambursabile sau nerambursabile, activitatea de audit financiar este supusă unor constrângeri bugetare inerente, fapt care conduce la imposibilitatea obiectivă de a fi contractate la un nivel rezonabil. Implicațiile acestei decizii unilaterale a autorităților sunt multiple și semnificative. Relația contabilitate-fiscalitate este tratată din ambele perspective. Digitalizarea stabilește abordarea unor noi politici fiscale care să trateze realitățile economiei digitale pe o bază coordonată. Aspectele particulare ale impozitării microîntreprinderilor sunt analizate prin efectuarea unui studiu practic pentru a observa consecințele acestui tip de impozitare .

Aceste particularități le regăsim în actualitatea practică efectuată în baza unui studiu cantitativ care exprimă necesitățile utilizatorilor de informații financiar-contabile. Necesitatea unor simplificări contabile și determinarea elementelor care au cel mai mare impact în perfecționarea acestora, constituie realitatea de zi cu zi a întreprinderilor mici și mijlocii.

Obiectivele lucrării de cercetare

Așa cum am mai arătat și cum este îndeobște cunoscut, obiectivul principal al contabilității se referă la oferirea de informații utile utilizatorilor privind poziția financiară și performanța financiară a entităților. Acestui obiectiv principal i se subordonează inclusiv armonizarea internațională în domeniul contabilității prin utilizarea unor standarde care să permită o uniformizare a modului de prezentare a informațiilor , o transparență sporită și o credibilitate mai mare.

Dacă în materie de drept, toate societățile comerciale ar trebui să beneficieze de măsuri de simplificare, în ceea ce privește domeniul contabilității și al auditului se consideră că ar

trebui să se pună accent pe reducerea costurilor administrative pentru IMM-uri, societăți pentru care aceste costuri sunt deosebit de ridicate și o simplificare suplimentară a directivelor în materie de contabilitate, audit și fiscalitate ar fi benefice pentru acestea.

Având în vedere cele prezentate, scopul acestei lucrări și obiectivul principal este obținerea de informații referitoare la necesitatea și posibilități de perfecționare a normelor contabile pentru întreprinderi mici și mijlocii.

Obiectivele secundare au avut ca punct de pornire obiectivul principal urmărit. Aceste obiective secundare se referă la:

Obiectivul 1: Încadrarea entităților economice într-o categorie sau alta este în concordanță cu realitatea economică;

Obiectivul 2: Identificarea tratamentelor contabile alternative aplicabile întreprinderilor mici și mijlocii și efectele acestora;

Obiectivul 3: Constatarea adecvării sau inadecvării structurii rapoartelor financiare întocmite de către entitățile economice din categoria IMM-urilor;

Obiectivul 4: Măsura în care certificarea informațiilor contabile furnizate de IMM-uri este cerută de utilizatori;

Obiectivul 5: Măsura în care întreprinderile mici și mijlocii realizează o analiză economică financiară bazată pe informații contabile.

Ipotezele cercetării

În cadrul studiului întreprins, în funcție de necesitatea obiectivelor, am stabilit următoarele ipoteze de cercetare:

1. Relativitatea relației dintre dimensiunea unei entități și normele contabile și fiscale aplicabile.
2. Evaluarea costurilor și beneficiilor metodelor de contabilitate diferă în funcție de tratamentele și metodele particulare aplicate.
3. Există o relație directă între standardizarea prelucrărilor contabile și complexitatea rapoartelor financiare.
4. Mediul de afaceri este influențat de normele contabile.
5. Analiza bazată pe informațiile contabile - o continuare necesară pentru îmbunătățirea activității entităților.

Stadiul actual al cunoașterii

De cel puțin un sfert de secol, au fost identificate diferențe în sistemele contabile. Încercarea armonizării acestor sisteme contabile le întâlnim practic în tratatele, convențiile, standardele universale care depind de tradițiile naționale specifice fiecărei unități teritoriale. Aflat într-un proces continuu de perfecționare și racordare la normele contabile europene și internaționale sistemul contabil românesc urmărește să asigure reflectarea cât mai veridică a circulației economice și financiare europene.

Întreprinderile din România care sunt în permanentă competitivitate ar trebui să manifeste receptivitate la bunele practici ale lumii. Aceste bune practici trebuie încurajate, studiate și nu impuse. Corectitudinea și transparența pe diverse piețe sunt determinate pentru a câștiga încrederea investitorilor și în consecință raportarea financiară ar trebui îmbunătățită. Într-un proces educațional permanent, beneficiile unui management performant ar trebui evidențiate, iar la acesta să participe conducerea societăților, instituțiile naționale de reglementare și investitorii. Pentru un dialog benefic cu investitorii sunt necesare unele măsuri precum anularea practicilor discriminatorii față de facilitarea accesului investitorilor la unele informații de interes ce vizează entitatea și oferirea de informații pertinente unor grupuri particulare de investitori.

În ultima perioadă, numărul utilizatorilor potențiali ai situațiilor financiare s-a mărit semnificativ. Aceasta a determinat exercitarea unei presiuni din ce în ce mai intense pe linia publicării de informații financiare. Prezența unui conflict între utilizatorii externi și administratori există și implică necesitatea normelor contabile și a auditării situațiilor financiare.

În practică, se apreciază că utilizatorii situațiilor financiare nu dispun de informații pentru luarea deciziilor economice și doar pentru îndeplinirea nevoilor comune de informare.

În limitele rezonabile ale pragului de semnificație și ale costului obținerii acesteia, informația trebuie să fie completă, clară și concisă, omiterea unor elemente poate avea ca efect falsificarea informației și implicit, luarea unor decizii eronate. Credibilitatea informațiilor financiare este determinată de lipsa subiectivismului care se poate manifesta în vederea unui interes predeterminat. Practica a demonstrat că este dificil ca o informație financiară să îndeplinească toate standardele de calitate, între acestea putând apărea unele situații conflictuale.

Apariția Standardului Internațional de Raportare Financiară pentru entitățile mici și mijlocii a creat multe dezbateri, atât în literatura de specialitate cât și pentru practica contabilă.

Fiecare țară decide individual dacă dorește să adopte acest standard. La nivel de societate, cei implicați trebuie să fie conștienți de susținerile pro și contra atât din perspectiva producătorilor de informații contabile cât și din perspectiva utilizatorilor. Aplicarea acestor standarde presupun o modalitate nouă de a raționa, de a pune în aplicare procedurile și normele de lucru la întreprinderile mici și mijlocii. În acest context, resursa umană cu cunoștințe financiar contabile, în contextul implementării acestor standarde are un rol esențial. Eirle și Haler² consideră: „valoarea relativă a acestor costuri va fi ridicată în special pentru companiile mai mici, cu toate că acestea supraestimează beneficiile standardelor de contabilitate și subestimează costurile lor față de companiile mai mari, probabil din cauza nivelului mai sumar de cunoștințe în companiile mai mici.”

Așa cum se știe, conform reglementărilor actuale contabile din România, IMM-urile întocmesc situații financiare simplificate. Punerea în aplicare a acestor reglementări necesită o expertiză și o examinare directă. Prin urmare, cunoștințele din partea unor experți privind IFRS pentru IMM-uri sunt folosite pentru înțelegerea consecințelor. Corpul Experților Contabili și Contabililor Autorizați din România formulează propuneri și observații cu privire la aplicabilitatea practică a noilor reglementări financiar-contabile.

Aceste aspecte și nu numai le-am întâlnit în literatura de specialitate, tratatele, convențiile și reglementările contabile pe care le-am analizat și interpretat pe parcursul acestei lucrări, astfel:

Tabel cu literatura de specialitate, tratate, convenții, regulamente studiate

Nr.crt.	Denumire documente	Număr
1.	Cărți	33
2.	Studii și articole de specialitate	30
3.	Regulamente europene	4
4.	Tratate	2
5.	Legi	5
6.	Ordonanțe și hotărâri	4
7.	Site-uri	21

Sursă: Proiecție proprie

² Eierle, B., Haler, A., „Does Size Influence the Suitability of the IFRS for Small and Medium-Sized Entities? - Empirical Evidence from Germany”, Accounting in Europe , 6, pag. 195-230

METODOLOGIA CERCETĂRII APLICATĂ ÎN CADRUL LUCRĂRII

Așa cum se știe „metodologia” reprezintă un ansamblu de principii și norme, mai mult sau mai puțin riguroase de organizare a cercetării riguros stabilite de organizare a cercetării, prin care sunt elaborate tehnicile, procedeele și metodele de cercetare. Aceasta prezintă sistematic și coerent, cercetarea și principiile care guvernează investigația într-un domeniu ales. De asemenea, metodologia este rezultatul interacțiunii dintre teorie și cercetare empirică, cercetarea propriu zisă având la bază principiile teoriei.

În opinia unor autori, metodologia de cercetare ar trebui să conțină următoarele aspecte, indiferent de disciplina studiată: sistematizarea unor informații empirice, tehnicile de cercetare să fie explicite, obiectul cercetării bine delimitat și în corelație cu celelalte elemente ale studiului, formalizarea raționamentului și clarificarea termenilor cu care se operează.

Prin această activitate de cercetare considerată o artă a creației se așteaptă realizarea legăturii între știință, tehnică și artă. În continuarea acestei idei putem spune că prin optimizarea unui model și combinarea acestuia cu un alt model se realizează sinteza creativă a celor două modele. Astfel, în domeniul științelor economice sunt identificate cercetarea contabilă fundamentală, cercetarea contabilă normativă și cercetarea contabilă aplicată.

În opinia lui M. Niculescu³: „majoritatea deciziilor politicilor conțin o dimensiune științifică și tehnologică. De aceea, ele trebuie să fie fondate pe opinii transparente și responsabile, pornind de la cercetări etice. În acest cadru, se impune cu necesitate întărirea bazelor etice ale cercetării științifice și tehnologice, evaluarea riscurilor inerente progresului și gestiunea responsabilă a acestuia ținând cont de lecțiile istoriei.”

Prin tehnica de cercetare se înțelege modul de abordare a fenomenelor, ansamblul prescripțiilor acestor fenomene, având ca scop obținerea unor cunoștințe cât mai valabile. Tehnica de cercetare se află în dependență relativă cu metoda, împreună formând o tactică a strategiei cercetării.

În cercetarea de față am procedat la consultarea literaturii de specialitate, dezvoltarea de noi teorii, testarea teoriilor, reflectarea și integrarea noțiunilor existente.

Atât în cadrul cercetării teoretice cât și în cadrul cercetării practice au fost folosite metode de cercetare precum generalizarea, deducția și inducția, analiza, analogia, sistematizarea, analiza comparativă, sinteza și studiul de caz.

³ Niculescu M., Epistemologie, Perspectivă interdisciplinară, Editura Bibliotheca, Târgoviște, 2011, pag.25

În acest demers științific, din perspectivă teoretică, am pornit de la o abordare deductivă prin evidențierea elementelor generale la cele particulare, respectiv de la prezentarea evoluției și a necesității contabilității pentru activitatea economică, prezentarea aspectelor teoretice și a reglementărilor naționale și internaționale privind normalizarea, armonizarea și internaționalizarea contabilității precum și impactul acestora în plan național și internațional. Identificarea evoluției conceptului de întreprinderi mici și mijlocii și a nevoilor informaționale ale utilizatorilor de informații contabile a necesitat un studiu de observarea fenomenelor, proceselor, operațiunilor ce formează începutul procesului de cunoaștere. Analiza mediului legislativ a constat în studii de acte normative, ordonanțe, proiecte, hotărâri, norme internaționale din perspectiva anumitor parametri stabiliți în concordanță cu scopul și obiectivele cercetării. În abordarea explicativă am expus anumite mecanisme și concepte ale metodelor științelor sociale. Sumarul literaturii de specialitate a fost efectuat prin analiza critică din punctul de vedere al teoreticienilor, pentru a sintetiza unele rezultate teoretice în funcție de studiile de caz recomandate. Pentru realizarea acesteia am folosit fișe bibliografice, consultarea unor baze de date cu lucrări de cercetare în domeniu, traducerea unor lucrări din literatura de specialitate.

Din perspectiva cercetării empirice, demersul științific este realizat prin studii de caz și presupune o abordare de tip inductiv, pornind de la evidențierea elementelor particulare rezultate în urma studiilor realizate, la prezentarea unor concluzii cu caracter general ce pot fi desprinse. Un astfel de exemplu este și analiza unor entități economice, microîntreprinderi, ca urmare a unor modificări actuale. Prin efectuarea unor comparații privind definirea IMM-urilor în România și Uniunea Europeană, între IFRS și IFRS pentru IMM-uri, compararea situațiilor financiare potrivit Directivei a IV-a și conform Directivei 2013/34/UE, compararea unor cote de impozitare la nivelul UE am dorit să evidențiem asemănările și deosebirile unor fenomene.

Cercetarea calitativă și cantitativă prin intermediul unui chestionar a presupus o abordare empirică de tip inductiv ce s-a axat în principal pe identificarea rezultatelor care validează ipotezele de lucru stabilite.

Din cercetarea practică întocmită în prealabil, alături de observarea tendințelor și a rezultatului procesului de implementare a standardelor contabile, am dedus că perfecționarea unor norme contabile este necesară.

Studiul empiric și aspectele teoretice au fost combinate cu aspectele practice, pentru a obține o succesiune continuă și logică a cercetării de la mediul intern la cel extern până la efectele macroeconomice.

CONCLUZII GENERALE, SINTEZA PRINCIPALELOR CAPITOLE DE DOCTORAT, CONTRIBUȚII PROPRII, LIMITE ȘI PERSPECTIVE ALE CERCETĂRII

Concluzii generale

Un argument în alegerea cercetării mele a fost determinat de faptul că întreprinderile mici și mijlocii au jucat dintotdeauna un rol deosebit în viața economică și socială a oricărei țări, aflându-se la baza dezvoltării economiei. Dinamismul, flexibilitatea, adaptabilitatea, mobilitatea, potențialul inovator al acestora reprezintă câteva din caracteristicile pe care întreprinderile mici și mijlocii le au și care sunt considerate esențiale pentru dezvoltarea armonioasă a economiei oricărui stat. Se pot asigura astfel coeziunea structurii economice, creșterea economică sănătoasă și desigur se creează noi locuri de muncă. Contabilitatea ca sursă de informare internă și externă pentru o largă gamă de utilizatori este importantă, iar sistemele de contabilitate folosite de întreprinderile mici și mijlocii trebuie să asigure furnizarea de informații necesare, să satisfacă nevoile lor reale, dar în același timp fără sarcini administrative nejustificate. Dezideratul întreprinderilor mici și mijlocii este o contabilitate mai simplă iar obligațiile de raportare să fie și ele simplificate. Necesitatea unor modificări legislative și identificarea unor probleme actuale cu care se confruntă aceste entități precum și posibilitățile de perfecționare a acestora au constituit obiectivul principal al acestei cercetări științifice. Pentru realizarea acestui obiectiv am avut în vedere următoarele obiective secundare:

Obiectivul 1: Încadrarea entităților economice într-o categorie sau alta este în concordanță cu realitatea economică;

Obiectivul 2: Identificarea tratamentelor contabile alternative aplicabile întreprinderilor mici și mijlocii și efectele acestora;

Obiectivul 3: Constatarea adecvării sau inadecvării structurii rapoartelor financiare întocmite de către entitățile economice din categoria IMM-urilor;

Obiectivul 4: Măsura în care certificarea informațiilor contabile furnizate de IMM-uri este cerută de utilizatori;

Obiectivul 5: Măsura în care întreprinderile mici și mijlocii realizează o analiză economică financiară bazată pe informații contabile.

Prezenta lucrare este structurată în șase capitole, fiecare reliefând într-o anumită ordine acest deziderat al întreprinderilor mici și mijlocii dar și o analiză a informațiilor contabile

pornind de la producția de informație contabilă până la utilizatorii acesteia prin prisma simplificării normelor contabile pentru IMM-uri.

În cadrul *capitolului 1: „Aspecte privind reglementările contabile și aplicabilitatea acestora”* având ca fundament literatura de specialitate, am subliniat dacă mai era nevoie, importanța contabilității ca imagine a activității economice a entităților. Rolul contabilității în asigurarea comparabilității informației economice a crescut și crește pe măsura amplificării și diversificării relațiilor dintre entitățile economice din diverse spații naționale și culturale. Una din activitățile în realizarea acestei comparabilități a sistemelor contabile o reprezintă identificarea și analiza diferențelor care există între aceste sisteme. Realizarea normalizării contabile nu presupune adoptarea unui sistem contabil unic, deoarece rolul principal al contabilității este să răspundă cerințelor utilizatorilor săi, cerințe ce diferă de la un sistem economic la altul.

Asigurarea comparabilității dintre diferitele sisteme de standarde nu presupune ca acestea să fie identice, ci numai ca reglementările lor să nu intre în conflict. O importanță considerabilă o are standardizarea în schimbul eficient de date financiare. Cerința companiilor multinaționale promovează standardizarea și uniformizarea sistemelor integrate global în cadrul organizațiilor. O perfecționare și o schimbare continuă este impusă de procesul de globalizare economică care și pentru țara noastră, urmărește armonizarea sistemului contabil cu directivele și standardele europene. Este necesar ca sistemul de contabilitate să ofere informații contabile de-o calitate ridicată, relevante și raportare comparabilă care să promoveze investițiile internaționale. Există astfel numeroase motivații care au condus la necesitatea raportării financiare uniforme pe plan mondial.

Necesitatea reglementărilor contabile în plan internațional este o consecință a globalizării rapide a pieței de capital, a nevoii ca situațiile financiare ale agenților economici ce acționează în diverse părți ale lumii să poată fi comparabile pentru a asigura accesul rapid și echitabil la capitalul internațional.

Fără îndoială, contabilitatea reprezintă o parte componentă a sistemului informațional managerial al întreprinderii. Orice management modern utilizează informația obținută și sistematizată în contabilitate astfel devenind cea mai importantă sursă de informație a unei entități economice. Funcția de informare a contabilității realizează legătura dintre această știință și managementul, prognoza economică, marketingul, deoarece în baza informației furnizate de contabilitate se ia decizii întemeiate privind gestiunea și conducerea activității economice.

Am efectuat o incursiune în evoluția contabilității parcurgând următoarele perioade : antichitate, evul mediu, sfârșitul evului mediu până la începutul secolului XIX, secolul al XIX-lea și prima jumătate a secolului al XX-lea și perioada contemporană.

Am constatat de asemenea că diferențele de sisteme contabile pot fi cauzate de următorii factori: diferențe între regulile sistemelor contabile diferitelor țări, diferențe în care aceste reguli sunt interpretate sau implementate și diferențe între practicile preferate. În ciuda dificultăților, considerăm că statele ar trebui să identifice domeniile în care să continue să lucreze împreună și că acestea ar trebui să facă acest lucru într-un mod care să contribuie la realizarea de standarde de calitate, cu diferențe cât mai mici.

În urma cercetării și a comparațiilor realizate, am constatat existența unor puncte comune dar și divergențe între normele generice cunoscute ca IFRS pe de-o parte și US GAAP pe de altă parte. Nimeni nu poate afirma că cea mai bună cale ar fi realizarea unui standard unic la nivel mondial tocmai datorită diferențelor culturale și sociale dintre zonele în care se utilizează.

Capitolul 2 : „Producția de informație contabilă – între cost și oportunitate”. Definirea conceptului de calitate a informației contabile pornește de la interpretările și particularitățile procesului de comunicare contabil și are ca scop determinarea criteriilor de calitate sau a caracteristicilor calitative în vederea elaborării unui instrument de măsură. Din această abordare a rezultat că informația contabilă se construiește apelând la un limbaj specific, la reguli care permit codificarea și decodificarea datelor reprezentate. Limbajul și regulile contabile asigură reprezentarea ordonată și inteligibilă a realității economice. Valoarea economică a informației contabile depinde de câștigul obținut din luarea deciziei optime diminuat de costul informației, mai exact, ea depinde de tabelul de decizie implementat, de costul sistemului informațional și de condiția de optim urmărită de cel care ia decizia.

Totodată informația contabilă constituie una din sursele principalele informaționale ale fiecărui sistem decizional. Începând cu stocurile deținute și raportările producției obținute și continuând cu întocmirea rapoartelor anuale, obiectivul este același: susținerea diverselor categorii de utilizatori pentru a lua decizii optime. Deoarece informațiile solicitate de către utilizatori sunt diverse, caracteristicile calitative ale rapoartelor financiare sunt delimitate fiindcă, în mare măsură credibilitatea informației depinde de aceste caracteristici.

Din aceste constatări rezultă că informațiile contabile, de calitate și prompte, contribuie la administrarea eficientă a întreprinderii și la creșterea valorii de piață a acesteia. În perioada contemporană, documentele contabile de sinteză și de raportare se caracterizează printr-o serie de modificări esențiale, ce țin de formă și de conținut, jurisdicția și normele care guvernează

piețele financiare internaționale punându-și tot mai mult amprenta asupra caracteristicilor informațiilor contabile.

În *capitolul 3: „Rolul întreprinderilor mici și mijlocii în cadrul economiei românești și UE”* am analizat definiția conceptului de întreprinderi mici și mijlocii atât din punct de vedere al legislației naționale cât și din punct de vedere a directivelor europene, făcând comparație între cele două.

Enumerarea caracteristicilor întreprinderilor mici și mijlocii având la bază cele trei criterii definitorii au condus spre nevoile informaționale ale acestor entități. Caracteristicile specifice, ca și dinamismul pieței, particularizează un anumit mod de abordare a managementului acestor firme. Ele își desfășoară activitatea pe anumite coordonate, determinate de caracteristicile distinctive ale acestora. Acestea sunt dimensiunea redusă, care le limitează potențialul de creștere și cotele de piață, ritmul alert de înființare, dar și de faliment al IMM-urilor, cauzat de „selecția naturală” a firmelor, stricta specializare, dictată de dimensiunea lor redusă, ponderea mică de piață, care prezintă însă ca avantaje o mai bună cunoaștere a cererii și o flexibilitate ridicată sau eventuale dificultăți la intrarea sau ieșirea de pe o piață, pe care însă IMM-urile le pot folosi și în interesul conservării poziției proprii.

În aceste condiții, managementul întreprinderilor mici și mijlocii este influențat de anumiți factori, precum : faptul că piața IMM-urilor este locală sau zonală, că oferta este puternic concurențială și atomizată datorită numărului mare de firme și a dimensiunii lor reduse și că majoritatea IMM-urilor sunt microîntreprinderi sau întreprinderi mici, care oferă bunuri variate, însă similare. Totodată, din cauza numărului mare, se realizează cu greu o ierarhie a concurenților (în principali și secundari, direcți sau indirecti), iar aceștia au un rol foarte important pentru că deciziile acestor firme, mai ales cele privitoare la preț, sunt puternic influențate de atitudinea celorlalți concurenți. Însemnătate pentru procesul managerial al întreprinderii are și etapa sau faza ciclului de viață în care se află firma condusă, pentru că dinamica lor este foarte rapidă atât la înființarea cât și la dispariția IMM-urilor. Dacă procesul de conducere este desfășurat în mod eficient, atunci acesta favorizează creșterea și dezvoltarea dimensiunilor firmei sau trecerea într-un stadiu superior de dezvoltare.

Activitatea acestor întreprinderi mici și mijlocii se desfășoară sub influența unor factori generali sau specifici de mediu. Într-o economie de tranziție, așa cum este cea a noastră, aflată în plin proces de consolidare și întărire a sectorului IMM-urilor, factorii de mediu (în general puternic instabil) acționează prin intermediul a numeroase și diverse constrângeri. Poate că cele mai importante sunt cele de ordin legislativ, care se concretizează în reglementări fiscale, disipate, schimbătoare și uneori, contradictorii.

Ca urmare a unei analize de conținut am constatat că în comparație cu IFRS-ul complet, cerințele din standardul pentru întreprinderile mici și mijlocii sunt diminuate substanțial deoarece normele din IFRS-ul complet nu sunt adecvate pentru necesitățile utilizatorilor informațiilor întocmite de întreprinderile mici și mijlocii. Dificultatea majoră a implementării IFRS pentru IMM-uri constă în faptul că acest concept de întreprinderi mici și mijlocii cuprinde o mare categorie de entități, fără a se lua în considerare mărimea, nevoia informațională sau categoria utilizatorilor de informații. Din cercetarea teoretică se consideră că un argument pentru aprobarea standardului pentru întreprinderile mici și mijlocii este sarcina costurilor de aplicare, care este proporțional mai mare pentru entitățile mici.

Tot în acest capitol am analizat dacă scopul situațiilor financiare răspund necesităților comune ale utilizatorilor.

În *capitolul 4, „Analiza informațiilor contabile prin prisma simplificării normelor contabile pentru IMM-uri”*, am efectuat o analiză calitativă, neavând cifre cuantificabile, pentru a demonstra că acest proiect privind simplificarea unor norme contabile este în beneficiul întreprinderilor mici și mijlocii, are pentru societate o contribuție pozitivă, iar avantajele (beneficiile) acestor simplificări sunt mai mari decât costurile actuale și mai concret, valoarea actualizată a costurilor economice ale proiectului să fie mai mică decât valoarea actualizată a beneficiilor proiectului. Pornind de la variabilele socio- economice am parcurs cele trei forme ale analizei informațiilor: analiza economică, financiară și de risc sau senzitivitate.

Prin identificarea și evaluarea unor acțiuni privind necesitatea și posibilități de perfecționare a normelor contabile pentru întreprinderi mici și mijlocii am constatat că există dificultăți în obținerea de informații contabile de către utilizatori, iar simplificarea unor astfel de norme ar constitui un beneficiu atât pentru ei cât și pentru societate.

O problemă de actualitate pentru entitățile mici și mijlocii discutată în acest capitol este și aceea a obligativității auditului statutar pentru entitățile mici. Drept urmare, societățile definite ca fiind „întreprinderi mici” nu sunt obligate în mod explicit să se supună auditului, iar articolul 43 din Directiva europeană confirmă că aceasta este intenția. Cu toate acestea, statele membre pot impune desfășurarea unei activități de audit pentru întreprinderile mici, însă auditul ar trebui să corespundă condițiilor și necesităților acestor societăți și a utilizatorilor situațiilor lor financiare. Chiar dacă auditarea financiară în vederea obținerii unor fonduri europene rambursabile sau nerambursabile pentru entitățile mici nu este întotdeauna o activitate obligatorie, fiind considerată facultativă, activitatea de audit financiar este menționată ca și eligibilă în cadrul cheltuielilor indirecte, categorie plafonată la un procent din cheltuielile

indirecte, fiind astfel supusă unor constrângeri bugetare esențiale, fapt care conduce la imposibilitatea obiectivă de a fi contractate la un stadiu rațional. Implicațiile acestei decizii unilaterale a autorităților sunt multiple și semnificative.

În cadrul *capitolul 5, „Relația contabilitate-fiscalitate și efectul acesteia în domeniul normelor contabile”* am pornit de la actualitățile și perspectivele acestei relații contabilitate - fiscalitate accentuând considerațiile privind impozitarea entităților economice.

În multe țări, firmele beneficiază de norme simplificate de impozitare a profitului, această abordare având la bază mai multe argumente. În primul rând, pentru entitățile mici costurile administrative includ și cheltuielile fiscale legate de conformarea cu dispozițiile legilor în vigoare, cheltuielile cu raportările contabile, obligațiile fiscale care sunt mai mari. Sub alt aspect, entitățile mai mici sunt dezavantajate datorită imposibilității de a concura în inovare și cercetare, accesul mai limitat la finanțare în competiția cu entitățile mari. Diminuarea evaziunii fiscale poate fi susținută printr-un sistem de impozitare simplificat aplicabil entităților mici.

Impozitarea profitului entităților economice reprezintă o componentă deosebit de importantă a oricărui sistem fiscal. În ultima perioadă în România s-au amplificat modificările legislative referitoare la impozitarea câștigurilor firmelor a căror orientare s-a îndreptat mai mult către impozitarea veniturilor decât a profiturilor, fiind reconsiderate cotele aplicate în funcție de numărul de angajați și prin înlocuirea impozitului pe profit cu impozitul specific pentru anumite categorii de activități. Particularitatea abordată în acest sens la modificarea legislației este analiza pentru 9 entități economice, care fac parte din categoria microîntreprinderilor pentru a observa eficacitatea acestei modificări legislative precum și care sunt entitățile avantajate sau dezavantajate. Posibilitatea societăților de a opta pentru plata impozitului pe profit, în detrimentul impozitării micro, se poate dovedi atractivă pentru companiile care sunt în etapa de investiții și înregistrează pierderi sau pentru cele care au o marjă de profit mai mică de aproximativ 6% raportată la cifra de afaceri. În acest caz, impozitul de 1% aplicat la venituri ar fi mai mare decât 16% din profit și o astfel de entitate economică ar fi interesată să opteze pentru plata impozitului pe profit.

Un dezavantaj se regăsește și în imposibilitatea de a deduce anumite cheltuieli sau de a recupera unele pierderi fiscale care nu mai pot fi recuperate în anumite situații, cum ar fi atunci când se trece prea mult timp până la revenirea companiei la impozitarea pe profit. Pentru a se concretiza caracterul echitabil al sistemului fiscal într-o manieră simetrică, microîntreprinderile și IMM-urile nu necesită să fie impozitate în funcție de dimensiunea acestora, doar în funcție de cifra de afaceri. Prin introducerea unei deduceri pentru investitori se denaturează deciziile de finanțare ale entităților, ceea ce conduce la punerea semnului de egalitate între finanțarea

prin îndatorare și finanțarea prin capitaluri proprii. În această realitate economică dacă pe piața internă normele ar fi aplicate uniform, măsurile ar putea avea rezultate satisfăcătoare. În caz contrar, practicile de concurență neloială și obstacolele fiscale ar lua amploare în continuare.

Analizând viziunea europeană asupra impozitării corporațiilor, dificultățile de determinare și colectare a taxelor în afara popriei jurisdicției am identificat diminuarea la nivel global a încrederii în sistemele fiscale. Complexitatea și incertitudinea sistemelor fiscale conduc la necesitatea unor standarde sau alte măsuri în acest sens care să impulsioneze o schimbare fundamentală orientată spre îmbunătățirea cooperării și respect între toate țările din UE.

Capitolul 6: Studiu cantitativ și interpretativ privind „Necesitatea și posibilități de perfecționare a normelor contabile pentru întreprinderi mici și mijlocii” reprezintă cercetarea empirică a acestei lucrări având ca fundament de bază chestionarul și identifică principalele necesități și reglementări ale entităților economice în materie legislativă atât în ceea ce privește domeniul contabilității cât și al auditului. Complexitatea structurii rapoartelor financiare constituie una din principalele probleme identificate. Baza acestei cercetări a fost concretizată prin validarea ipotezelor studiului nostru, astfel:

- Ipoteza 1: Relativitatea relației dintre dimensiunea unei entități și normele contabile și fiscale aplicabile – Validată;
- Ipoteza 2: Evaluarea costurilor și beneficiilor metodelor de contabilitate diferă în funcție de tratamentele și metodele particulare aplicate- Validată;
- Ipoteza 3: Există o relație directă între standardizarea prelucrărilor contabile și complexitatea rapoartelor financiare – Validată;
- Ipoteza 4: Mediul de afaceri este influențat de normele contabile – Validată;
- Ipoteza 5: Analiza bazată pe informațiile contabile - o continuare necesară pentru îmbunătățirea activității entităților- Validată.

Contribuții proprii

În cercetarea abordată, contribuțiile proprii aferente temei „Necesități și posibilități de perfecționare a normelor contabile pentru întreprinderi mici, prezentate pe parcursul lucrării, le vom sintetiza pe fiecare capitol în parte, astfel:

În cadrul ***capitolului 1, „Aspecte privind reglementările contabile și aplicabilitatea acestora”***, contribuțiile personale constau în:

- analiza conceptului de contabilitate revizuind literatura de specialitate, respectiv evoluția acesteia, parcurgând următoarele perioade: antichitate, evul mediu, sfârșitul evului

mediu până la începutul secolului XIX, secolul al XIX-lea și prima jumătate a secolului XX, perioada contemporană;

- identificarea necesității stringente de continuare a armonizării și normalizării pe plan mondial astfel încât să se ajungă la o implementare a celor mai potrivite soluții și o acceptare globală;

- descrierea cadrului conceptual și a dispozitivelor normalizării contabile;
- prezentarea diferențelor și factorilor de influență a sistemelor contabile internaționale;
- prezentarea comparativă celor două standarde contabile utilizate la nivel mondial: IFRS și US GAAP, efectuând o analiză comparativă a celor două sisteme.

În *capitolul 2: „Producția de informație contabilă – între cost și oportunitate”*, contribuțiile proprii sunt următoarele:

- identificarea particularităților procesului de comunicare contabil având ca scop determinarea caracteristicilor calitative ale informației contabile;

- descrierea caracteristicilor calităților informației contabile revizuind literatura de specialitate și punând accent pe conceptul anglo-saxon;

- identificarea valorii economice a informațiilor contabile în țara noastră;

- prezentarea necesității auditului informațiilor prezentate de IMM-uri.

În *capitolul 3, „Rolul întreprinderilor mici și mijlocii în cadrul economiei românești și UE”*, aportul personal vizează:

- analiza conceptului de întreprinderi mici și mijlocii în România și UE;

- prezentarea evoluției acestui concept efectuând o analiză comparativă între România și UE;

- prezentarea caracteristicilor întreprinderilor mici și mijlocii și identificarea controverselor ce le incubă;

- identificarea particularităților normelor contabile specifice întreprinderilor mici și mijlocii;

- analiză comparativă între IFRS pentru IMM-uri și IFRS complete;

- analiză comparativă IFRS pentru IMM-uri și reglementări contabile conforme cu directivele europene;

- identificarea nevoilor informaționale ale întreprinderilor mici și mijlocii și a principalelor dificultăți în implementarea IFRS pentru IMM-uri.

În *capitolul 4, „Analiza informațiilor contabile prin prisma simplificării normelor contabile pentru IMM-uri”*, contribuțiile personale constau în:

- abordarea conceptuală și particularitățile analizei informațiilor contabile în lumina literaturii de specialitate și a cadrului legislativ;

- prezentarea analizei economice, financiare și de senzitivitate a proiectelor;
- prezentarea analizei calitative cost-beneficiu a proiectului privind simplificarea normelor contabile pentru IMM-uri;

În cadrul *capitolului 5, „Relația contabilitate-fiscalitate și efectul acesteia în domeniul normelor contabile”*, contribuțiile personale sunt următoarele:

- prezentarea relației dintre contabilitate și fiscalitate diferențiată în cele două sisteme: sistemul contabil continental și sistemul contabil anglo-saxon care stipulează primatul economicului asupra juridicului prin deconectarea contabilității de la fiscalitate;

- prezentarea temeiului juridic și a unor considerații privind impozitarea întreprinderilor mici și mijlocii;

- analiza impozitelor amânate în viziunea normelor contabile românești;

- prezentarea celor două abordări posibile ale regulilor de distribuire a bazei de impunere: abordarea microeconomică și abordarea macroeconomică;

- prezentarea comparată a cotelor de impozitare, descrierea cotelor de impozitare și specificațiile corespunzătoare a unor țări din UE;

- analiză comparativă a microîntreprinderilor în funcție de impozitul pe venit și impozitul pe profit;

- prezentarea unor dificultăți de determinare și colectare a taxelor în afara propriei jurisdicții;

- prezentarea viziunii europene asupra impozitării corporațiilor.

Capitolul 6: Studiu cantitativ și interpretativ privind „Necesitatea și posibilități de perfecționare a normelor contabile pentru întreprinderi mici și mijlocii”, aportul propriu constă în:

- realizarea unui studiu cantitativ prin aplicarea unui chestionar proprietarilor – administratori, practicienilor, contabililor și experților contabili în vederea identificării necesităților de simplificare a normelor contabile. Chestionarul a fost alcătuit din 27 întrebări, care au urmat cele cinci obiective propuse. Ca rezultat al interpretării acestuia, rata de răspuns a fost de 62 %, iar cele cinci ipoteze au fost validate.

- în opinia respondenților structura rapoartelor financiare au o complexitate mare fiind formată din bilanț + contul de profit și pierdere + note explicative + raportul administratorului;

- entitățile economice nu aplică Standarde de Raportare Financiară și nu consideră necesară obligativitatea aplicării lor;
- majoritatea entităților economice nu efectuează audit, iar situațiile cele mai evidențiate în care utilizatorii au cerut certificarea informațiilor au fost identificarea deficiențelor din sistemul contabil al entității;
- măsurile considerate care duc la îmbunătățirea mediului de afaceri sunt productibilitatea impunerii, stabilirea impozitelor, taxelor și contribuțiilor obligatorii pentru o perioadă de timp de cel puțin un an, în care nu pot interveni modificări în sensul majorării de noi impozite, taxe și contribuții obligatorii;
- una din măsurile care ar reprezenta un ajutor imediat pentru activitatea desfășurată este reprezentată de reducerea structurii rapoartelor financiare și rapoarte financiare mai rare pentru impozitul pe salarii, TVA, impozitul pe venit.

Limite și orientări pentru o cercetare viitoare

Pe parcursul demersului nostru, în vederea realizării scopului și obiectivelor acestei cercetări, am identificat mai multe limite care ne-au restrâns aria de cercetare. Apariția acestora este inevitabilă în condițiile complexității utilizării unei metodologii mixte. Din acest punct de vedere am analizat metode calitative și cantitative clasice care pot fi integrate în strategii complexe de cercetare.

Cercetarea calitativă fiind fundamentată pe interpretare ne poate duce la ideea de obiectivitate relativă, contribuția cercetătorilor fiind semnificativă în sintetizarea informațiilor, analiza și prezentarea informațiilor. Unele lucrări de specialitate sunt scrise în alte limbi, mai mult sau mai puțin de uz internațional.

Din punct de vedere al cercetării empirice, o limită a constat în confidențialitatea unor informații solicitate proprietarilor-administratori, practicienilor, contabililor și experților contabili. De asemenea, sinceritatea repondenților este tainică; rata de răspuns în procent de 62% a chestionarului. Volumul eșantionului poate fi considerat și el o limită.

Pe viitor, sperăm ca aceste limite să fie eliminate sau cel puțin reduse la un nivel satisfăcător pentru a fi favorabil unei cercetări viitoare.

În concordanță cu limitele identificate și în baza rezultatelor obținute în cercetarea noastră empirică, vom enumera unele recomandări privind orientarea pentru o cercetare viitoare, astfel:

- eliminarea neconcordanțelor legislative cu normele europene deoarece interpretarea legislației și reglementărilor românești creează dificultăți utilizatorilor de informații contabile;
- necesitatea informării utilizatorilor de situații financiare în ce privește politicile și procedurile contabile dar și asupra conținuturilor;
- separarea efectelor generate de punerea în aplicare a acestor standarde internaționale care pot genera schimbări a rezultatelor în activitatea entităților;
- reducerea complexității raportărilor și introducerea unui sistem informatizat central pentru a reduce birocrăția;
- instituirea unui sistem comparabil de lucru pentru programele operaționale și standardizarea instrumentelor.

BIBLIOGRAFIE

Cărți :

1. Barry J. Epstein, Eva K Jermakowicz,, *Interpretarea și aplicarea Standardelor Internaționale de Contabilitate și Raportare Financiară*, BMT PUBLISHING HOUSE, 2007
2. Barry J. Epstein, Eva K Jermakowicz,, *Interpretarea și aplicarea Standardelor Internaționale de Contabilitate și Raportare Financiară*, BMT PUBLISHING HOUSE, 2007
3. *Baza pentru Concluzii la IFRS pentru IMM-uri*, BC 121, iulie, 2009, Copyright IACSF
4. *Bază pentru concluzii IFRS pentru IMM-uri*, Copyright, 2009, IACSF
5. *Bază pentru concluzii la IFRS pentru IMM-uri*, Copyright, iulie, 2009, IACSF
6. Beaver H., W., *Financial reporting: an accounting revolution*, Secind Edition, Prentice Hall, 1989 în Feleagă N. , Malciu N., *Bazele contabilității. O abordare europeană și internațională*, Editura Economică, București, 2002
7. Boardman A. , Greenberg. D., Vining A., Weimer D., *Analiza cost-beneficiu: concepte și practică*, Editura ARC, București , 2004
8. *Cadrul conceptual de raportare financiară*, Fundația IFRS, Bruxelles, 2010

9. Casta J.F., *La comptabilite et ses utilisateurs*, în Feleagă N., Ionașcu I., *Tratat de contabilitate financiară*, vol 1, Editura Economică București, 1998, pag.26
10. Costel Istrate, *Fiscalitate si contabilitate in cadrul firmei*, Ed. Polirom, Iași, 2000,
11. Costel Istrate, *Standarde Internaționale de Raportare Financiară IAS/IFRS: Repere esențiale ale contabilității după normele internaționale*, Suport de curs, Iași, 2017
12. E. Horomnea, *Fundamente științifice ale contabilității*. Doctrină.Concepte.Lexicon, Editura Tipo Moldova, Iași, 2010,
13. Epuran M., Băbăiță V., Imbrescu C. , „*Teoria contabilității*”, București, Editura Economică, 2004
14. Feleagă N., *Îmblânzirea junglei contabilității. Concept și normalizare în contabilitate*- București: Editura Economică, 1996
15. Horomnea E., *Bazele contabilității. Concepte și aplicații*, Editura Sedcom Libris, Iași, 2004,
16. IFRS- Norme oficiale emise la 1 ianuarie 2013, partea A, CECCAR, 2013
17. Ion Stancu - *Finanțe. Teoria piețelor financiare. Finanțele întreprinderilor. Analiza si gestiunea financiara*, Ed. Economica, București, 1996
18. Ionașcu I., *Epistemologia contabilității* ,Editura Economică, București, 1997
19. L. Feleagă, N. Feleagă , „ *Contabilitate financiară – O abordare financiară și internațională*” – ediția a doua, Vol.2 , Contabilitate financiară aprofundată, Editura Economică, București , 2007
20. Lande E. , Blin P. , Denos P., *Contabilitatea financiară aprofundată*, Ediția a II-a, București, Editura Economică, 2002
21. N. Feleagă, *Contabilitate aprofundată* Ed. Economica, Bucuresti, 1996
22. Feleagă N. , *Îmblânzirea junglei contabilității*, Editura Economică, 1996
23. Feleagă N., Malciu N., Bunea S., *Bazele contabilității. O abordare europeană și internațională*, Editura Economică, București, 2002,
24. Malciu L., *Cererea & oferta de informații contabile*, Editura Economică, București,1998
25. Mățiș D., *Armonizarea contabilă internațională*, Editura București, 2004
26. Minu M., *Contabilitatea ca instrument de putere*, Editura Economică, București, 2002

27. Needles B. , Anderson H., Caldwell J.,, *Principiile de bază ale contabilității*”
Traducere: Levițchi Rodica, Editura ARC, 2001, Ediția a V-a
28. Niculae Feleagă, Ion Ionașcu - *Tratat de contabilitate financiară*, vol. I-II, Ed. Economica, București, 1998
29. Peter Walton, Axel Haller, B. Raffournier, *International Accounting*, Second Edition, Editura Thomson Learning, 2003
30. Pohoată I., „*Fundamente epistemologice și metodologice ale științei economice*”, Course Support, , 2011
31. Rouse F., *Normalisation comptable, principes et pratiques*, Collection Methodologie, Editura Ministere de la Cooperation et du Developpement, Paris, 1989
32. Rogov Svetlana, „*Analiza cost-beneficiu – instrument necesar pentru implementarea proiectelor de anvergură*”, Bălți, 2012
33. Todea N., *Contabilitate. Aspecte teoretice și practice.*, Editura Aeternitas, 2002

Studii și articole în reviste de specialitate sau prezentate la conferințe

1. Albu, Cătălin Nicolae, Gîrbină, Maria Mădălina, Cuzdriorean Vladu, Dan Dacian (2012), *How Close are Romanian Regulations and the IFRS for SMEs? An In-depth Analysis for Inventories*, disponibil la <http://wbiconpro.com/106-Catalin.pdf>
2. Ana Agundez-Garcia: *The Delineation and Apportionment of an EU Consolidated Tax Base for Multijurisdictional Corporate Income Taxation: a Review of Issues and Option*, DG TAXUD, Taxation Paper, 2006
3. Băcanu C.S. „*Analiza cost-beneficiu (ACB) instrument util pentru studiile de fezabilitate la investițiile din domeniul public*”, Revista Economia – seria Management, No.1, 2004
4. Berinde S.R., Răchișan P.R., Groșanu A., *Qualitative study regarding the relationship between corporate governance and creative accounting*, Analele Universității din Oradea – Științe Economice, 1(2), 2012
5. Carslaw, C.A., Mills, J.R., *Developing Ratios for Effective Analysis of the Cash Flow Statement*, Journal of Accountancy , noiembrie, 1991
6. Cuzdriorean D.D. (2010), *The Relationship between Accounting and Taxation: A Brief International Literature Review*, The Journal of the Faculty of Economics – Economic, Vol. 1; <http://steconomiceuoradea.ro/anale/volume/2012/n1/129.pdf>

8. Cuzdriorean, D. D., Fekete, S., Sucala, L., *An attempt at measuring the fiscal influence over accounting of Romanian listed companies*, Annales Universitatis Apulensis Series Oeconomica, 12(1), 2010
9. Cuzdriorean, D. D., Matis, D., *Recunoașterea și măsurarea veniturilor*, Annales Universitatis Apulensis Series Oeconomica, Nr. 14(1)/2015
10. Davidson R. and Christman H., *Interlinguistic comparison of international accounting standards: The case of uncertainty expressions*, International Journal of Accounting, 28:1-16, 1993
11. E.S. Mașca, I.D. Pășcan, L.M. Bătrâncea, *Issues on implementation of IFRS for Smes*, Studia Universitatis „Petru Maior”, Series Oeconomica, Fasciculus 1, anul III, 2009, ISSN 1843-1127
12. Ernst & Young (2012), *Scrisoare de comentariu la proiectul de revizuire a IFRS pentru IMM-uri*, disponibil la <http://www.ifrs.org/IFRS-for-SMEs/comment-letter/Pages/Home.aspx>
13. FASB, *Conceptual Framework for Financial Accounting and Reporting: Elements of Financial Statements and Their Measurement, Discussion Memorandum*, Stamford, 1976
14. Gaetan Nicodeme, *Corporate tax competition and coordination in the European Union: What do we know? Where do we stand?*, European Commission DG ECFIN, Economic Paper 250, June 2006
15. Hansson, S.O., *Philosophical Problems in Cost- Benefit Analysis*, Economics and Philosophy, Vol.23
16. Holt, Graham (2014), *IFRS for SMEs*, disponibil la <http://www.accaglobal.com/za/en/discover/cpd-articles/corporate-reporting/ifrs-smes.html>
17. Horngren T.Ch., Datar M.S., Foster G., *Contabilitatea costurilor, o abordare managerială*, 2006
18. Impozitarea directă: impozitarea întreprinzătorilor și a persoanelor, [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/fiches_techniques/2013/051102/04A_FT\(2013\)051102_RO.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/fiches_techniques/2013/051102/04A_FT(2013)051102_RO.pdf)
19. *Întreprinderile mici și mijlocii, prezent și viitor*, CECCAR Business Magazine, Nr.1, 17-23 ianuarie 2017
20. L.Feleață, N. Feleață, *Convergențe contabile internaționale pri prisma aderării la Uniunea Europeană*, <http://www.store.ectap.ro/articole/52.pdf>

21. Liszka J. , „ Whay Happiness is of Marginal Value in Ethical Decision-Making”, The Journal of value Inquiry, Vol. 39
22. Lucian Cernușca, *Abordări teoretice și practice privind contabilizarea datoriilor și creanțelor de impozit amânat*, Ceccar Business Magazine, Nr. 32-35, 22 august-4 septembrie, 2017
23. Malcolm Gammie, Silvia Giannini ,*Achieving a Cammon Consolidated Corporate Tax Base in the EU*, CEPS Task Force Report no.58, December 2005
24. Moșteanu T., Iacob M. ,*Teoria externalităților și economia reală* , Studii financiare, Centrul de informare și documentare economică , București
25. P.M. Stanciu, *Utilizarea metodelor moderne de previzionare a costurilor în industria echipamentelor de iluminat*, Valahia University of Târgoviște, Științe Economice, 2016
26. Petre și Lazăr (2006) Petre G., Lazăr A., *Agenții economici au o contabilitate subordonată fiscalității?*, Revista „Finanțe Publice și Contabilitate”, 2006;
27. Radu Vasilică, *Rolul întreprinderilor mici și mijlocii în cadrul economiei românești*
28. T. Dănescu, N. Todea, M. Prozan și A.C. Dănescu, Revista Audit financiar, Anul IX, Pag.28
29. Tiron Tudor, Adriana, Muțiu, Alexandra (2008), *Pro and Contra Opinions Regarding a SME Accounting Standard*, Annales Universitatis Apulensis Series Oeconomica, vol. 1, nr. 10, pp. 12-16
30. V.B. Oprean, D. Oprean, *Dileme ale ingineriei organizațiilor: complementaritatea relațiilor contabilitate-fiscalitate în context macro și microeconomic*, RFPC, nr.10/2012

Acte normative

Tratate

1. Tratatul privind funcționarea Uniunii europene, Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, 07.06.2016, C202/95

Regulamente europene

1. Baza pentru concluzii la IFRS pentru IMM-uri, iulie 2009, BC 78,p.23, iulie 2009, IASCF

2. Directiva 2013/34/UE A Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013, Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, 29.06.2013, L182/20
3. Directiva 2003/51/EEC a Parlamentului European și a Consiliului din 18 iunie 2003 pentru modificarea Directivelor 78/660/EEC, 83/349/EEC, 86/635/EEC și 91/674/EEC privind conturile anuale și consolidate ale anumitor tipuri de societăți comerciale, băncilor și altor instituții financiare și ale societăților de asigurare privind modernizarea și actualizarea regulilor contabile, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 178 din 17 iulie 2003
4. Directiva 2013/34/UE A Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013, Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, 29.06.2013, L182/30, pag.12

Legi

1. Legea nr.346 din 14 iulie 2004 privind stimularea întreprinderilor mici și mijlocii, Monitorul Oficial nr.681 din 29 iulie 2004
2. Legea nr.227/2015 din 8 septembrie 2015 privind Codul fiscal, Publicată în Monitorul Oficial nr.688 din 10 septembrie 2015;
3. Codul fiscal modificat prin Legea nr.177 din 18 iulie 2017, Publicat în Monitorul Oficial, nr.584 din 21 iulie 2017

Ordonanțe de urgență ale Guvernului – Hotărâri ale Guvernului

Ordine ale Ministrului Finanțelor Publice

1. Ordin nr.1802 din 29 decembrie 2014 pentru aprobarea Reglementărilor contabile privind situațiile financiare anuale individuale și situațiile financiare anuale consolidate, Monitorul Oficial nr.963 din 30 decembrie 2014
2. Ordinul nr.15/2009 privind întocmirea de către instituțiile de credit, în scop informativ, de situații financiare anuale individuale conforme cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară, Monitorul Oficial, Partea I, din 24 nr.13 din 24 decembrie 2009;
3. Ordinul nr.881 din 25 iunie 2012 privind aplicarea de către societățile comerciale ale căror valori mobiliare sunt admise la tranzacționare pe o piață reglementată a Standardelor de Raportare Financiară, Monitorul Oficial, nr.424 din 26 iunie 2012;
4. Ordinul nr.10/2019 din 3 ianuarie 2019, emitent : Ministerul Finanțelor Publice, publicat în Monitorul Oficial nr.35 din 14 ianuarie 2019

Site-uri

1. <https://www.creeaza.com/afaceri/economie/contabilitate/Normalizarea-contabila454.php>, accesat la 17.11.2019;
2. <http://steconomiceuoradea.ro/anale/volume/2006/management-si-marketing/39.pdf>, accesat la 18.11.2019
3. W.w.w. iasb.org, accesat la 23.11.2019;
4. Etapele de aplicare a Testului IMM/metodologie – Lege 5.ro, accesat la 11.02.2020
5. w.w.w. transferpricing.ro/30-romanian/vreau-dosarul-prețurilor-de-transfer, accesat la 26.02.2020
6. https://www.scribub.com/economie/finante/RELATIA-CONTABILITATE-FISCALIT81964.php#_ftn3, accesat la 18.03.2020
7. <https://www.caf.ro/pagina.php?id=141>, accesat la 21.03.2020
8. https://europa.eu/european-union/index_ro, accesat la 28.03.2020
9. https://curia.europa.eu/jcms/jcms/pl_457635/ro/, accesat la 2.04.2020
10. <https://www.ceccarbusinessmagazine.ro/arhiva/>, accesat la 14.04.2020
11. http://www.monitoruloficial.ro/article--Arhiva_Sumare--297.html, accesat la 17.04.2020
12. <https://www2.deloitte.com/ro/ro/pages/audit/articles/auditul-financiar-un-instrument-esential-in-evolutia-IMM-urilor.html>, accesat la 21.04.2020
13. <https://www.ceccarbusinessmagazine.ro/solutia-europeana-la-simplificarea-raportarii-financiare-pentru-imm-uri> 142, accesat la 25.04.2020
14. https://ro.wikipedia.org/wiki/Standarde_Internationale_de_Raportare_Financiar%C4%83, accesat la 27.04.2020
15. <https://biblioteca.regielive.ro/cursuri/contabilitate/contabilitate-internationala-174153.html>, accesat la 01.05.2020
16. <https://www.ziaruldeiasi.ro/stiri/studiu-66-dintre-antreprenorii-romani-nu-sunt-de-acord-cu-introducerea-impozitului-pe-cifra-de-afaceri-din-2018--165203.html>, accesat la 03.05.2020
17. https://static.anaf.ro/static/10/Anaf/legislatie/Arhiva_cod_fiscal.htm, accesat la 14.05.2020
18. https://www.researchgate.net/publication/342086590_Problems_Of_E-Business_Implementation_in_SMEs, accesat la 15.05.2020

19. http://wing.ro/asep/uploads/Ghiduri/Model_ACB_reciclarea_DEEE.pdf, accesat la 17.05.2020
20. <https://www.fonduri-structurale.ro/descarca-document/1506>, accesat la 19.05.2020
21. <https://www.portalcontabilitate.ro/fluxuri-de-trezorerie-inregistrari-contabile-59671.htm>, accesat la 20.05.2020